

Državni izpitni center

M 0 9 1 2 7 1 1 4

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 25. maj 2009

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE JEZIKOVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Posamezne naloge jezikovne enote so točkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa števila pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kakor je možnih točk.

Pri točkovanju nekaterih nalog je uporabljena negativna metoda, pri nekaterih pa pozitivna metoda. Negativna metoda točkovanja pomeni, da ugotavljamo napake, jih točujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, to pa pomeni, da je neka naloga točkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali več, kolikor je možnih točk.

Pozitivna metoda točkovanja pomeni, da seštevamo točke, s katerimi smo ocenili odgovor na podlagi opredeljenih kriterijev.

I. Razumevanje besedila

Naloge, ki preverjajo razumevanje besedila, so polodprtega tipa. Napake v razumevanju besedila se odštevajo od skupnega števila točk za posamezno vprašanje oziroma nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

II. Obvladovanje oblikoslovja in skladnje

Ortografska napaka

Ortografska (pravopisna) napaka (v rabi geminat, črk i/j in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, nato se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri dosežejo prvi sodi seštevek. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka

Morfološka napaka, ki je posledica izbire napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbira napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbira nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake pri isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak pri isti besedi prinese odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oziroma v kongruentnih stavčnih členih, se prav tako odbije le 1 točka (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali narobe – v subjektu in predikatu itd.). Zaradi morfološke napake, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, se odbijeta 2 točki. Odbijeta se za tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).

Sintaktična napaka

Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je narejenih v neki sintaktični konstrukciji.

REŠITVE NALOG JEZIKOVNE ENOTE

I. RAZUMEVANJE BESEDILA (15 točk)

1. Predniki	(1 točka)
2. Na javne gradnje	(2 točki)
3. Višino vsote, ki jo bo porabil za gradnjo	(2 točki)
4. Bona eius obligantur. Zaveže ga z njegovim lastnim premoženjem.	(4 točke)
5. Počasti ga s častmi in sklepi.	(2 točki)
6. Četrtno	(1 točka)
7. Arhitekt plača iz svojega.	(3 točke)

II. OBVLADOVANJE OBLIKOSLOVJA IN SKLADNJE (35 točk)

1. Analizirajte navedene glagole, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (6 točk)

Osebne glagolske oblike						Neosebne glagolske oblike			
Glagol	Analiza					Glagol	Analiza		
	Os.	Št.	Nak.	Čas.	Nač.		Oblika	Čas	Način
facta esset	3.	sg.	coni.	plpf.	pass.	constituta esse	inf.	pf.	pass.
perficitur	3.	sg.	ind.	praes.	pass.	absoluto	ptcp.	pf.	pass.
respondit	3.	sg.	ind.	pf.	act.				
praestetur	3.	sg.	coni.	praes.	pass.				

2. Analizirajte navedene zaimke, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (3 točke)

Zaimek	Vrsta	Analiza		
		Sklon	Število	Spol
id (2. vrstica)	kazalni zaimek	acc.	sg.	n.
Hoc (3. vrstica)	kazalni zaimek	abl.	sg.	n.
eius (7. vrstica)	svojilni zaimek	gen.	sg.	m.

3. Prestavite v pasiv. (4 točke)

Publicum opus ab architecto receptum est.

4. Poimenujte konstrukciji in ju prevedite. (6 točk)

- a) Ephesi lex a maioribus dura condicione constituta esse dicitur.

Konstrukcija: **nominativus cum infinitivo**

Prevod: **Pravijo, da so predniki v Efezu sprejeli zakon s trdim pogojem.**

- b) Hoc opere absoluto

Konstrukcija: **ablativus absolutus**

Prevod: **Potem ko je dokončal to delo**

5. Analiza odvisnikov: Podčrtajte odvisnik, izpišite in določite vrsto vezne besede, izpišite glagolsko obliko ter pojasnite rabo časa in naklona, določite stavčno funkcijo odvisnika. (8 točk)

- a) Nam architectus pollicetur, **quanto sumptu id facturus sit.**

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	quanto	vprašalni zaimék			
Glagolska oblika	facturus sit (conjugatio periphrastica activa)	Oseba	Število	Naklon	Čas
		3.	sg.	coni.	praes.
		Utemeljitev časa in naklona: zadobnost za glavnim časom			
Stavčna funkcija	–	predmetni odvisnik			

- b) Bona eius obligantur, **donec opus perficitur.**

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	donec	časovni veznik			
Glagolska oblika	perficitur	Oseba	Število	Naklon	Čas
		3.	sg.	ind.	praes.
		Utemeljitev časa in naklona: istodobnost v sedanjosti			
Stavčna funkcija	–	prislovnodoločilni odvisnik: časovni			

6. Postavite stavek v odvisni govor. (8 točk)

- a) Architectus pollicetur **se opus publicum in tempore perfecturum esse.** (3 točke)
- b) Magistratus Romanus ab architecto petivit, **ut impensa ad aestimationi responderet.** (2 točki)
- c) A magistratibus quaeritur, **quanta pars ad aestimationem adicienda sit.** (3 točke)

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Pravilnost, ustreznost in kakovost prevoda se točkujejo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravnini	50
2. Obvladovanje slovenskega jezika	5
3. Slog	5

Pri 1. in 2. merilu uporabimo negativno točkovno metodo (ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk), pri 3. merilu pa pozitivno metodo (dodelitev točk od 0 do 5). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih merilih.

1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravnini

Odbijemo 1 točko za vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v jezikovni enoti. Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbiro manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

2. Obvladovanje slovenskega jezika

Pravopisne napake točkujemo enako kakor latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor latinske morfološke napake (po 1 točko).

3. Slog

Po slogovnem merilu s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča in naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

Hanibal pripoveduje kralju Sirije Antiohu, na katerega dvor se je zatekel, kako je že v otroških letih očetu prisegel večno sovraštvo do Rimljanov, in ga spodbuja, naj ga postavi za poveljnika, če se bo odločil za spopad z njimi.

Ko sem bil (še) deček, star devet let, je moj oče Hamilkar, ki je kot vojaški poveljnik odhajal na pot v Hispanijo, v Kartagini žrtvoval žrtve Najboljšemu in Največjemu Jupitru. Ko se je odvijal verski obred, me je vprašal, ali bi hotel z njim odpotovati v vojaški tabor. Ko sem to rad sprejel, sem ga začel prositi, naj si ne pomišlja vzeti me s sabo. Nato je rekel: »To bom storil, če mi boš dal obljubo, ki jo zahtevam.« Obenem me je odvedel k oltarju, pri katerem je (bil) začel žrtvovanje, in ko so se ostali odstranili, je ukazal, naj prisežem, da ne bom nikoli v prijateljstvu z Rimljani. To prisego, ki sem jo dal očetu, sem ohranil vse do tega časa tako, da nihče ne sme dvomiti, da jo bom ohranil tudi preostali čas. Če zato razmišljaš kaj prijateljskega v zvezi z Rimljani, boš ravnal modro, če mi to prikriješ. Ko pa pripravljaš vojno, boš samega sebe prevaral, če me v njej ne postaviš za poveljnika.

Višja raven

Hanibal pripoveduje kralju Sirije Antiohu, na katerega dvor se je zatekel, kako je že v otroških letih očetu prisegel večno sovraštvo do Rimljanov, in ga spodbuja, naj ga postavi za poveljnika, če se bo odločil za spopad z njimi.

Ko sem bil (še) deček, star ne več ko devet let, je moj oče Hamilkar, ki je kot vojaški poveljnik odhajal na pot v Hispanijo, v Kartagini žrtvoval žrtve Najboljšemu in Največjemu Jupitru. Ko se je odvijal verski obred, me je vprašal, ali bi hotel z njim odpotovati v vojaški tabor. Ko sem to rad sprejel, sem ga začel prositi, naj si ne pomišlja vzeti me s sabo. Nato je rekel: »To bom storil, če mi boš dal obljubo, ki jo zahtevam.« Obenem me je odvedel k oltarju, pri katerem je (bil) začel žrtvovanje, in ko so se ostali odstranili, je ukazal, naj se držim oltarja in prisežem, da ne bom nikoli v prijateljstvu z Rimljani. To prisego, ki sem jo dal očetu, sem ohranil vse do tega časa tako, da nihče ne sme dvomiti, da bom enakega prepričanja tudi preostali čas. Če zato razmišljaš kaj prijateljskega v zvezi z Rimljani, boš ravnal modro, če mi to prikriješ. Ko pa pripravljaš vojno, boš samega sebe prevaral, če me v njej ne postaviš za poveljnika.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Naloge, ki preverjajo temeljno znanje o zgodovini rimske in latinske književnosti, in to o posameznih obdobjih, zvrsteh, avtorjih in njihovih delih, in poznavanje civilizacijskih značilnosti rimske antike, so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori se točkujejo po naslednjih merilih:

- pri nalogah zaprtega tipa (naloga I.1) se vsak pravilen odgovor točkuje z eno točko,
- pri nalogah polodprtega tipa se uporabi negativna ali pozitivna metoda.

Negativna metoda pomeni, da se napake odštevajo od skupnega števila točk za posamezno nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

Pozitivna metoda, ki se uporabi pri nalogah esejskega tipa, pomeni, da se odgovori točkujejo in točke seštevajo po naslednjih merilih (pri tem število točk kaže na medsebojna razmerja vrednosti posameznih meril):

Merila	Število točk
Poznavanje snovi oziroma vsebinska ustreznost	0–10 do največ 20
Problemska obravnava snovi	0–1
Logično utemeljevanje in ponazarjanje s primeri	0–1
Zanimivost in izvirnost obravnave	0–1
Zrelost obravnave	0–1
Pomenska povezanost besedila	0–1

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

I. VPRAŠANJA O AVTORJEVEM ŽIVLJENJU IN DELU	(5 točk)										
<p>1. Vstavite pravilno rešitev. (3 točke)</p> <p>severnega De viribus illustribus Atika</p>											
<p>2. Kaj povezuje biografije Miltiada, Temistokla, Alkibiada, Epaminonda, Hamilkarja? (2 točki)</p> <p>Vsi so vojskovodje.</p>											
II. VPRAŠANJA O KNJIŽEVNI DOBI IN ZVRSTEH	(30 točk)										
<p>1. Avtorji naslednjih del so bili sodobniki Kornelija Nepota. Navedite njihova polna latinska imena. (10 točk)</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(a) De rerum natura</td> <td style="width: 50%;">Ti. (Titus) Lucretius Carus</td> </tr> <tr> <td>(b) De oratore</td> <td>M. (Marcus) Tullius Cicero</td> </tr> <tr> <td>(c) De re publica</td> <td>M. (Marcus) Tullius Cicero</td> </tr> <tr> <td>(č) De bello civili</td> <td>C. (Caius) Iulius Caesar</td> </tr> <tr> <td>(d) De coniuratione Catilinae</td> <td>C. (Caius) Sallustius Crispus</td> </tr> </table>	(a) De rerum natura	Ti. (Titus) Lucretius Carus	(b) De oratore	M. (Marcus) Tullius Cicero	(c) De re publica	M. (Marcus) Tullius Cicero	(č) De bello civili	C. (Caius) Iulius Caesar	(d) De coniuratione Catilinae	C. (Caius) Sallustius Crispus	
(a) De rerum natura	Ti. (Titus) Lucretius Carus										
(b) De oratore	M. (Marcus) Tullius Cicero										
(c) De re publica	M. (Marcus) Tullius Cicero										
(č) De bello civili	C. (Caius) Iulius Caesar										
(d) De coniuratione Catilinae	C. (Caius) Sallustius Crispus										
<p>2. Kdo so bili vodilni historiografi pozne republike. Navedite njihova imena ter naslove in osnovne značilnosti njihovih del. (20 točk)</p> <p>Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva.</p> <p>Vprašanje je polodprtega oziroma esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.</p>											
III. VPRAŠANJA O DELU IN/OZIROMA ODLOMKU	(25 točk)										

Razmišljajte o odnosu Rimljanov do Kartagine in Kartažanov. Navedite tudi konkretne primere iz besedil, ki jih poznate (npr. Livij, Vergilij, Nepot).

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva. Odgovor omogoča dijaku pokazati tudi širše, samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.

Vprašanje je polodprtega oziroma esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.